



## İKİNCİ YABANCI DİL OLARAK ARAPÇA ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN ZORLUKLAR

*Hüseyin SAMANCI\**

### Öz

*Yabancı dil öğretimi özellikle bu alanda modern teknolojilerin kullanılmasıyla birlikte şekil ve içerik yönünden büyük gelişmelere tanık olmuştur. Bu da uluslararası standartlara uygun yeni, çağdaş öğretim sistemlerinin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Ayrıca bu gelişmeler, dilsel yeterliliğe ulaşmak için sunulan içerik ve öğrenme stratejilerini de olumlu etkilemiş ve beraberinde birçok yeni yaklaşımlar getirmiştir. Böylece, yabancı bir dil öğrenme konusunda öğrenen ve öğretenler açısından daha verimli olabilecek koşullar sağlamıştır. Arapça öğretimi de bu yeni gelişmelerle birlikte dil öğretim alanında kendine önemli bir yer edinmiştir. Arapça özellikle siyasi, ekonomik, dini ve kültürel nedenlerle ana dili Arapça olmayanlar için ikinci yabancı dil olarak büyük bir öneme sahip olmuştur. Bu yüzden hayatın her alanında yaşanan gelişmelerle birlikte modern yöntemlere bakılarak Arapça öğretimine yoğunlaşmak gerekli hale gelmiştir. Ancak her dilde olduğu gibi Arapça öğretiminde de bazı zorluklarla karşılaşmak mümkündür. Çünkü Arapça, dil özellikleri bakımından farklı bir yapı ve içeriğe sahip olma niteliği taşımaktadır. Diğer dillerle karşılaştırınca hem sesler hem de dilbilgisi kuralları önemli farklılıklar göstermektedir. Ancak bunlar, Arapçanın doğasında olan ve Arapça öğretiminde öğrenenler için belirleyici bir özellik taşıyan durumlardır.*

**Anahtar Kelimeler:** *Yabancı Dil Eğitimi, Arapça Öğretimi, Modern Yaklaşımlar*



## DIFFICULTIES ENCOUNTERED IN TEACHING ARABIC AS A SECOND FOREIGN LANGUAGE

### Abstract

*Foreign language teaching has witnessed great developments in terms of form and content, especially with the use of modern technologies in this field. This has enabled the emergence of new, modern education systems that comply with international standards. In addition, these developments have positively affected the content and learning strategies offered to achieve linguistic proficiency and have brought with them many new approaches. Thus, it has provided more productive conditions for both learners and teachers in learning a foreign language. With these new developments, Arabic language teaching has also gained an important place in the field of language teaching. Arabic has become of great importance as a second foreign language, especially for those whose native language is not Arabic, for political, economic, religious and cultural reasons. Therefore, with the developments in every field of life, it has become necessary to focus on teaching Arabic by looking at modern methods. However, as in every language, it is possible to encounter some difficulties in teaching Arabic. Because Arabic has a different structure and content in terms of linguistic features. Compared to other languages, both sounds and grammatical rules show significant differences. However, these are situations that are inherent in the Arabic language and have a decisive feature for learners in teaching Arabic.*

**Keywords:** Foreign Language Education, Arabic Teaching, Modern Approaches

### GİRİŞ

Dünya genelinde Arapça öğrenme konusunda her geçen gün artan talep, anadili Arapça olmayanlara bu dilin öğretilmesinde bazı önemli çalışmaların yapılmasını sağlamıştır. Bu yüzden Arapça eğitiminde ilerlemek ve istenilen seviyeye ulaşabilmek için yapılan bu çalışmaları yakından takip etmek gerekir. Ayrıca Arapçanın kültürel anlamda sahip olduğu köklü geçmişi ve zengin dil içeriği onun öğretimine gerekli özenin gösterilmesini zorunlu hale getirmektedir. Çünkü

sahip olduğu dilsel özellikler ve geçmişten günümüze geniş bir coğrafyaya hâkim olması onu bilim ve çağdaşlaşmanın dili olmaya layık kılmıştır.

Arapça, diğer dillerle karşılaştırıldığında her ne kadar birçok önemli özelliğe ve ayrıcalığa sahip olsa da her dilde olduğu gibi onun öğretiminde de bazı zorluklar vardır. Özellikle ikinci yabancı dil olarak Arapça öğretimini olumsuz etkileyen faktörler bu dilin öğretiminde de büyük bir engel oluşturmaktadır. Bu olumsuzlukları tespit ederek Arapçanın öğretimini daha kolay ve etkili hale getirmek mümkündür. Arapça öğretiminde en önemli zorlukların başında sesli telaffuz sorunları, söz yapısını temel alan biçim bilgisi sorunları, dilbilgisi sorunları, sözlük ve anlam açısından sorunlar, öğrencinin psikolojik durumu ve çevresi ile ilgili sorunlar yer almaktadır. Bununla birlikte öğretmenin yaşadığı zorluklara ve izlediği öğretim yöntemlerine de dikkat çekmek gerekir. Anlatımda hedeflenen metnin yapısal ve içerik özelliklerini geri plana iten yöntem ile bilimsel bir dil yaklaşımının eksikliği de yine aynı sorunların içerisinde yer almaktadır (al-Vekîl, 1982: 84).

Arapça öğretiminde diğer bir sorun ise öğrencinin eğilimlerini tespit edip ona uygun müfredatı seçecek bir saha araştırmasının olmamasıdır. Çalışma, Arapça eğitimi için ortak bir müfredat geliştirmek üzere sistemli bir araştırmanın yapılmasını öngörmektedir. Bu çalışmayla birlikte Arapça öğretimi konusunda olumsuzluklardan kaçınarak olumlu yönlere odaklanılabilir. Öğretim konusunda karşılaşılan birçok zorluktan uzaklaşarak Arapça öğretiminde kaliteli bir eğitim sağlanabilir.

## 1. ARAPÇA ÖĞRETİMİ VE ÖNEMİ

Arapça, insanlığın geçmiş çağlardan beri bildiği en eski ve en önemli Sâmi dillerinden biridir. Onu, dünyadaki diğer dillerinden ayıran pek çok özelliğe

sahiptir. Öncelikle İslam'ın bir bütün olarak dünyaya yayıldığı, bununla birlikte Arap medeniyeti ve kültürünün de aktarıldığı bir dildir (el-Hacûrî, 2016: 32).

Günümüzde, yabancı ülkelerden birçok insan Arap kültürünü daha yakından tanımak ve onunla sosyal, ekonomik ve kültürel bağlar kurma konusunda büyük bir isteğe sahiptir. Büyük bir önem arz eden bu durumun, hem birey hem de toplum açısından fayda sağlayacak olması Arapçanın öğretimini gerekli hale getirmiştir. Bu gerekliliği ortaya çıkaran sebeplerden bazıları ise şunlardır (el-Hacûrî, 2016: 32);

- Arapların tarihi ile eski ve modern Arap dünyasının gerçeklerini incelemek.
- Arap toplumlarının yaşam tarzlarını ve kültürlerini öğrenmek
- Arapça sayesinde, Arap toplumlarındaki birçok insanla iletişim kurarak etkileşim sağlamak.
- Ticaret, turizm, sanayi ve dış ilişkiler gibi Arapçanın kullanıldığı hayatın farklı alanlarından birinde çalışmak.
- Hem resmi hem de özel kurumlarda Arapça çeviri alanında çalışmak.
- Üniversiteler, okullar veya diğer eğitim kurumlarında Arapça eğitim alanında yer almak.
- Kur'an'ı Arapça olarak okuma, ezberleme ve anlamayı sağlamak.
- Dili Arapça olan dini ibadetlerin kelime ve cümlelerini ayrıntılarıyla öğrenilmesine yardımcı olmak.
- Arapçayla olan köklü bağlarından dolayı, çeşitli dini ilimleri anlamak ve yorumlamak.
- Peygamber'in hayat hikâyesinden başlayarak İslam tarihi ve olaylarını araştırmak.

## 2. İKİNCİ YABANCI DİL OLARAK ARAPÇA ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN ZORLUKLAR

Arapça, kendine özgü dil yapısıyla öne çıkarken öğretimi sırasında da karşılaşılan bazı zorlukları vardır. Bunlar özellikle dil eğitiminde yeterliliği etkileyen ve öğrencinin gelişiminde doğrudan etkisi olan durumlar olarak görülmektedir. Bu zorlukların bir kısmı öğrenenin kendisi ve çevresiyle, bir kısmı öğretmenle, bir kısmı da müfredatla ilgilidir. Her zorluğu kendi içerisinde incelemek ve bununla ilgili bazı çözüm yolları bulmak gerekir (Nûreddîn, 2000: 58).

Öğrenme becerisi, doğuştan gelen bir durumdur. İnsan, kasıtlı veya kasıtsız olarak doğuştan öğrenme yeteneğine sahiptir. Öğrenme genel anlamda bilginin edinilmesi ve uygulanması şeklinde tarif edilir. Eğitim terminolojisinde ise öğrenme; öğrenenin davranışlarını, düşünce biçimini ve çevresindeki değişken ve değişken olmayanlarla ilişkilerini kalıcı bir şekilde etkileyerek kaynaktan bilgi, beceri ve deneyim elde etmek için yapılan organize bir süreçtir. İyi bir öğrenme, sağlam temellere dayanmaktadır. Bu temeller; istek, motivasyon, mantıksal özümseme, anlama, algılama, analiz etme becerisi, deneyim ve bilgi kazanmak için ders üzerinde yoğun bir şekilde uygulama yapmaktır (Suleymân, 1966: 67).

Öğrencinin karşılaştığı zorlukların başında, öğrenme sürecine hâkim olmak için gerekli becerileri kazanmaya psikolojik ve zihinsel olarak hazır olamama durumları vardır. Buna, öğrencinin Arapça dersleri anlayamaması ve yaşadığı sorunlar nedeniyle dilin seslerini doğru telaffuz edememesi de dâhildir. Öğrencinin dilsel yeteneğiyle ilgili yaşadığı bazı zorluklar da vardır. Örneğin, Arapçayı diğer dillerden ayıran irab yapamama, bazı fiillerin farklı olması nedeniyle öğrenci için telaffuz edilmesinin zorluğu ve Arap ülkelerinde ikili dil (fasih ve ammicce) yani resmîyette kullanılan dil ile sıradan halk dili gibi durumlar vardır. Ayrıca aynı türden (tâ, zal, tâ, zâ) gibi noktalı seslerin arasında da bir ayırım sorunu yaşanmaktadır. Bu yüzden, öğretmenin dil eğitimindeki dört beceride uzmanlaşması ve bu becerilere iyi bir şekilde odaklanması gerekmektedir (Suleymân, 1966: 67).

Öğrencinin karşılaştığı en büyük zorluklardan biri de Arap dilindeki fonetik, yani ses olgularıdır. Ayrıca anadilinde aynı sesin bulunmasından dolayı, öğrencinin telaffuz etmekte zorluk çekmeyeceği kolay sesler de vardır. Öğretmen, psikolojik engeli kırmak için bu seslerle Arapça eğitimine başlayabilir. Daha sonra, kolaydan zora doğru gidebilir. Öğrencinin anadilinde bulunmayan ve telaffuz etmekte zorlandığı (şâd, dâd, tâ, zâ) gibi seslere dikkat etmelidir. Bu durumda, öğrencinin doğru telaffuzunu değerlendirmeye odaklanmak ve doğru telaffuz etmekte zorlandığı alanlarını belirlemek gerekir. Ayrıca, öğrenciler arasındaki dilsel müdahale sürecine de dikkat etmelidir (Nûreddîn, 2000: 58).

Öğrencinin Arapça öğrenirken zorlandığı başka durumlar da vardır. Bunları ise şöyle açıklayabiliriz; Arapçaya özgü olan tenvîn (nunlama) ve med (uzatma) özelliği. Arapçada kelimelerin sonlarındaki yazılı olan sesler, konuşma dilinde hem kullanılabilir hem de kullanılmaz. Örneğin, elif (el-vasl) bağlantılı konuşma durumunda telaffuz edilmez ancak yazıda kullanılır. Bu yüzden, telaffuzda (fağrib) yazıda ise elif'i ekleyerek (faığrib) şeklinde yazarız. Bunun başka bir örneği de geçmiş zaman yani mâzi fiilde karşımıza çıkar. Örneğin, fiili mâziden sonra gelen elif-i tefrîka buna en güzel örnektir. Yani telaffuzda (đarabû) yazıda ise fiilin sonuna çoğul olduğunu gösteren zaid bir elif eklenir (Nûreddîn, 2000: 58).

Arapça öğretimindeki bir diğer zorluk ise fetha, damme, kesre, şedde, açık te, kapalı te, şemsi ve kameri harfler, katı ve vasıl hemze gibi sesleri ifade eden hareke ve harflerin olmasıdır. Bu seslerin, yerine göre nasıl telaffuz edileceği de yine Arapça öğretiminde belirli bir öğretim sürecine ihtiyaç duymaktadır.

### 3. ARAPÇA ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN ZORLUKLAR İÇİN ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Arapça öğrenmedeki zorluklar, bu dili ikinci dil olarak öğrenen birçok öğrenci açısından büyük bir engel teşkil etmektedir. Öğrenciyi, böyle bir zorluktan kurtarmak için onu yormayan uygulama ve alıştırmalara odaklanılmalıdır. Hatta, öğretmen sınıf dışında da bu uygulama ve alıştırmalara devam etmelidir. Ayrıca alfabedeki harfleri kolaydan zora doğru derecelendirerek gruplara ayırmak da oldukça faydalı olacaktır. Öğretmenin eğitim konusunda sahip olduğu deneyimler, sınıf ortamında öğrenciyi arkadaşlarının önünde utandırmadan, hatalarını düzeltmesine yardımcı olur. Bu da eğitimin doğru uygulanabilmesi için en önemli faktörlerden biridir (Gündüzöz, 2016: 35-53).

Dil eğitiminde modern teknolojinin kullanılması ise vazgeçilmez bir zorunluluktur. Özellikle, öğrenciye işitsel anlamda büyük ölçüde yardımcı olan dil laboratuvarları, bu süreçte önemli bir yere sahiptir. Günümüzde, anadili olmayanlara Arapçayı öğretmekle ilgilenen çoğu okulda bu laboratuvarlar mevcuttur. Ancak modern teknolojiye ilgi duymayan ve onu kullanamayan bazı öğretmenlerin bundan faydalanması mümkün değildir. İyi bir öğretmen, özellikle dil eğitimine yeni başlayanlar için dil laboratuvarını etkin bir şekilde kullanmalıdır (Gündüzöz, 2016: 35-53).

Arapça dil eğitiminde, öğrencinin büyük zorluk çektiği konular arasında harflerin ses yönünden vurgu, tonlama ve diğer özellikleri yer almaktadır. Eğer öğrenci, harflerin bu durumlarına hâkim olamazsa onun hedef dildeki ilerlemesinin önünde olumsuz bir etkiye sahip olabilir. Bu durumla başa çıkmayı kolaylaştıran alan ise tecvîd ilmidir. Dolayısıyla, tecvîd ilminin bu zorlukların çözümüne katkıda bulunduğu ve öğrencinin Arapça dil yeterliliğine ulaşmasında olumlu bir etki sağladığı görülmektedir (el-Ğâsimî, 2004: 55).

Dil yeterliliğinde uzmanlaştıktan sonra bir diğer aşamada, amaçlanan dilin dilsel performans rolü gelir. İstenilen hedefe, yani öğretmenin doğru telaffuza ulaşana kadar sürekli eğitime devam etmesi gerekir. Özellikle Arapçada, birbiriyle birleşmeyen, yani kelime içinde bitişik olmayan sesler bulunur. Öğrencinin eğitim sürecini olumsuz etkileyen ve iyi bir dil performansı sergilemesini engelleyen bu zorluktan kurtulmada, öğretmenin sahip olduğu rol büyük önem taşır (el-Ğâsimî, 2004: 55).

Dilde yeterlilik ve dilsel performansı olumsuz etkileyen durumlardan biri de eş anlamlılık ve zıtlıktır. Arapça, dilin tatlılığına rağmen öğrenci için zorluk oluşturan dilsel zenginlik, kelime çokluğu ve farklı ses yapılarının esnekliğiyle de öne çıkmaktadır. Öğrenci, yazılış şekli ve telaffuzu farklı olan çok sayıda kelime ile karşılaştığında bu kelimeler zihninde karışıklığa neden olur (Doğan, 1989:188). Bu da, onun dil yeterliliğini olumsuz etkileyerek dil performansını düşürür. Başarılı bir öğretmen; bu olgunun ele alınması, sunulması, öğretiminde basitleştirme yapılması, eş anlamlı ve zıt anlamlılar olgusunu iyice öğrendiğinden emin olmadan başka bir beceriye geçmemesi durumlarını organize eder. Böyle bir durumda çözüm ise, öğretmenin eş anlamlı ve zıt anlamlıların iyi anlaşılmasına katkıda bulunacak, doğru yöntem ve uygulamaları yönetme becerisi olarak görülmektedir. (Ğafîşa, 1985: 35).

Diğer dillerde olmayıp, Arapçaya özgü olan tenvîn durumuna gelince. Tenvîn, öğrenci için özellikle yazarken önemli bir engel teşkil ederken onu telaffuz etmek aynı engeli oluşturmaz. Yani telaffuz ve yazı arasında karmaşıklığa sebep olan bir sorun söz konusu olur. Örneğin, (şecaratun) kelimesi yazılırken tenvîn tâ-yı merbûtayı nûna çevirir ve sanki sonunda bir nûn harfi varmış gibi okunur. Böylece, bu yazı öğrencinin duyduğu şekle göre sesin yazılı haline gelir. Burada, öğrencinin kelimeyi doğru bir şekilde yazabilmesi için öğretmenin tenvîn kuralındaki zorluğu anlatmadaki başarısı öne çıkar (Soysaldı, 2010: 247-279).



Arapçada uzatma harfleri ise öğrenci için gerçek bir engel teşkil etmektedir. Med yani uzatmadan kastedilen, damme öncesi vâv, kesre öncesi yâ ve fetha öncesi ise elif'tir. Öğrenci, hemze'yi farklı şekillerde yazmakta da zorlanabilir. Bu zorlukların üstesinden gelmek eğitim şekline, öğretmenin yeterliliği ve bu zorlukları aşabilme becerisine bağlıdır (Soysaldı, 2010: 247-279).

#### **4. ARAPÇA ÖĞRENCİLERİ İÇİN UYGUN MÜFREDAT HAZIRLAMANIN ÖĞRETİME KATKILARI**

Yabancı öğrencilerin Arapçayı öğrenme isteklerinin ardındaki en önemli neden, hem Arap kültürüne olan merakları hem de indirildiği Kur'an-ı Kerim'in dilini öğrenme arzularıdır (el-Hûlî, 2000: 3). Kur'an'ın birçok yerinde, onun Arapça olarak indirildiğini vurgulayan ayetler mevcuttur. Bu ayetlerden biri de şöyledir: "Şüphesiz biz onu, (içindeki öğüt ve uyarıları) düşünüp anlayasınız diye, Arapça bir Kur'an yaptık". Bu nedenle, anadili Arapça olmayanlar için hazırlanan müfredat programlarında Kur'an-ı Kerim'in içeriği, ayetleri ve anlamları yer almalı ve öğrenciye İslam kültürü öğretilmelidir (el-Hûlî, 2000: 3).

Öğrenci, Arapçayı İslami kavramlar ve Arap kültüründen faydalanarak doğru bir şekilde anlayabilir. Bu dili gerektiği gibi özümseyebilir. Çünkü, Arapça bir düşünce ve dinin dilidir. Arapça öğrenen yabancı bir öğrenci, Arap halkının yaşam tarzını, inançlarını ve kültürünü yakından tanıma fırsatı bulur (Zayf, 2007: 2011-2019).

Anadili Arapça olmayanlar için Arapça müfredatın hazırlanması, dilbilimsel çalışmalar ve bunların sonuçlarından ortaya çıkabilecek kesin bilgileri içermelidir. Öncelikle, hazırlanacak olan müfredatın dayanacağı temelleri sağlam bir şekilde oluşturmalıdır. Bu temellerin arasında teorik ve uygulamalı çalışmalar, dil kavram çalışmaları, dilin işlevi ve özellikleri yani Arapçanın özellikleri gibi unsurlar yer almalıdır. Burada, öğrencinin dili ve Arapça

arasındaki dilsel değişim sürecini iyi bir şekilde yürütmek gerekir. Ayrıca öğrencinin yaptığı hataların analiz edilmesi ve bunların düzeltilmesi için nedenlerinin belirlenmesi de sürece dâhil edilmelidir (Zayf, 2007: 2011-2019).

İyi bir müfredat hazırlayabilmek ve istenilen hedeflere ulaşmak için takip edilmesi gereken hazırlık aşamaları vardır. Arapça öğretim konusunda hazırlanacak müfredat aşağıdakileri içermelidir (en-Nâqa, 1985: 113);

- Kitabın içeriğini, Arapçada karışıklığa neden olmayacak şekilde sunmalı ve kitabın yazılma nedenleri ve hangi aşama için yazıldığını belirlemek gerekir.
- Özellikle yeni başlayanlar için derslerde kolay ve yaygın olan sözcük ve yapıları kullanmalı, yabancı ve az kullanılan sözcük ve yapılardan uzak durmalıdır.
- Dil ile ilgili alıştırmaları çoğaltarak bunları uygun bir şekilde sunmak gerekir. Somut olanla başlayıp kolaydan zora doğru ilerlemeli ve dil eğitimindeki dört temel beceriye odaklanılmalıdır.
- Öğrenciyi temel alarak, onun zihninde öğrenmeyi daha iyi hale getirmeye yardımcı olabilecek metni ifade eden resimler gibi belirli araçlar kullanılmalı ve öğrenciyi öğrenmeye yönlendiren ve motive eden psikolojik ihtiyaçları dikkate alınmalıdır.
- Kitaptaki diyalogların, sınıf dışındaki ortamlarda sıklıkla kullanılan diyaloglar olmasına özen göstermelidir. Dil ile ilgili herhangi bir yanlışlık olmadan nahiv, sarf ve sözlük açısından zorlukların ele alınması gerekir.
- Kitabın, öğretim amacıyla uygulanmasından önce etkililiğinin ve kalitesinin belirlenmesi için düzeltme yaparak ve gözden geçirerek yeterli bir süre test edilmesi gerekir. Kitabın, diğer dilleri konuşanlar üzerine kurgulanması ve çalışma birimlerine ayrılmasının onu daha cazip hale getireceğini belirtmek gerekir. İçerdiği dilin unsurlarını tek tek veya toplu olarak gerektiği şekilde ele almaya özen göstermelidir (en-Nâqa, 1985: 113);

Ayrıca, kitabın boyutlarının sayfa sayısı ve kullanılan kâğıt türü açısından uygun olmasına dikkat ederek abartıdan kaçınmak gerekir. Kitapta, İslam kültür ve medeniyetinin yönleri vurgulanmalı, diğer medeniyetlerden de mümkün olduğunca faydalanılmalıdır (Ümar, 1998: 78).

Bu unsurlara dikkat ederek onları uygulamak, öğrenciyi dilsel yeterlilik noktasına getiren ve hazırlandığı amaca ulaşan iyi bir kitabın ortaya çıkmasını sağlar. Kitap çalışmasını tamamladıktan sonra öğrencinin ulaştığı seviyeyi gösterecek davranışsal hedefler belirlemek gerekir. Bu hedefler açık ve net olmalıdır. Çünkü bu, öğretmenin dil dersini kitabın istediği ve amaçladığı şeyle eşleşecek şekilde öğretmesine yardımcı olur (Ümar, 1998: 78).

## **5. ARAPÇA ÖĞRETİM SÜRECİNDE ÖĞRETMENİN ROLÜ VE SAHİP OLMASI GEREKEN ÖZELLİKLER**

Anadili Arapça olmayanlar için Arapça öğretmenin eğitim sürecindeki rolü oldukça önemlidir. İyi bir öğretmen, öğrencinin öğrenebilmesi için uygun ortamı ve yöntemleri sağlayan kişidir. Öğretmen, öğrenme sürecindeki rolünü asla ihmal edemez. Çünkü bu, onun eğitimci ruhunun ayrılmaz bir parçasıdır (Ta'îme, 1989: 48).

Eğitim süreci üç öğeden oluşur bunlar; öğretmen, öğrenci ve müfredattır. Burada, öğretmenin rolü temel unsurdur. Çünkü öğretmen; mesleki eğitim, iletişim ve teknik becerileriyle diğerlerini etkiler. Bu da ders planlaması yapma, öğretim yöntemlerine hâkim olma, sınıf yönetimi, öğrencilerle ilgilenme, diyalog kurma ve soru sorma yoluyla sağlanır. Başarılı bir öğretmen, önceki deneyimlerini farkındalıkla yaşayan, planlama konusunda hassas, öğretim yöntemlerinde usta, etkili öğretmen becerilerine sahip, Arapça çalışmayı kendisi için keyifli hale getirme misyonunu benimseyen kişidir. Öğrencileri istenilen hedefe ulaştırması, onları dil ve iletişim yeterliliği açısından iyi bir seviyeye

getirmesi başarılı bir öğrenmenin koşullarını karşılaması demek olur (Ta'îme, 1989: 48).

Arapça öğretiminde ise öğretmenin sahip olması gereken bazı özellikler vardır. Bunları şöyle sıralayabiliriz;

- Derse iyi hazırlık, öğrencinin okuduğu Arapça metinleri kendi başına anlamasına yardımcı olmaktır.
- Öğrencinin anlayabilmesi için hedeflenen Arapça bilgileri iyi bir şekilde aktarabilme becerisine sahip olmak.
- Öğrenciyi, Arapça dil yeterliliğini kolay ve rahat bir şekilde elde edebilmesi konusunda motive etmek.
- Ana dili Arapça olmayanlara, Arapça öğretme yöntemleri açısından yetkin olmak. Ders sürecinde, öğrenenler için en iyi yöntemleri kullanarak onlara uygun öğrenme ortamları sağlamak.
- Öğretmen, kendine güvenmeli ve modern eğitim teknolojilerini iyi bir şekilde kullanabilmelidir.
- Öğrenciye saygı duymalı ve ona ifade özgürlüğü tanımalıdır. Öğrencinin psikolojisini anlayabilmek için onu iyi tanımalı ve karşılaşılan zor durumlarla başa çıkabilmelidir.

## SONUÇ

İkinci yabancı dil olarak Arapça öğretiminde özellikle dilbilgisini öğretirken sesler, nahiv ve sarf kalıpları ile birlikte anlamsal söz dizimi de önemli bir yeri teşkil eder. Bunları, öğrenciye aktarırken yeni öğretim yöntem ve metotları geliştirerek en iyi şekilde sunmak gerekir. Burada, öncelikle Arapça öğretiminde ses sorunları ele alınmış ve eğitim sürecini olumsuz etkileyen diğer sorunlara değinilmiştir. Ayrıca bu sorunlar için farklı çözüm önerileri de sunulmaya çalışılmıştır.

Arapça öğretim sürecinde öğretmen, en önemli faktörlerden biridir. Öğretimi yönlendirme ve ona rehberlik etme konusunda ilk sırada yer alır. Bununla birlikte, öğretim müfredatı da Arapçanın iyi bir şekilde öğrenciye aktarılmasını sağlamaktadır. Yapılan çalışmalar, anadili Arapça olmayanlara bu dili öğretmekle ilgilenen kurumlar arasında müfredat yönünden bazı önemli farklılıklar olduğunu göstermiştir. Bu yüzden, Arapçayı daha iyi öğretmek ve bu öğretimin herkes tarafından benimsenmesini sağlamak için ortak bir müfredat oluşturulmalıdır. Özellikle anadili Arapça olanların da içinde yer aldığı bir sistem, bu dilin öğretiminde karşılaşılan sorunları ortadan kaldırmaya yardımcı olabilir.

Öğretmenlerin mesleki, teknik ve iletişimsel performans düzeylerini geliştirmek ve Arapçayı anadili olmayanlara öğretme konusunda daha fazla çalışma ve araştırmalar yapılmalıdır. Bu yüzden, dil öğretimi alanında öğretmenin nitelikli hale gelebilmesi için iyi bir hazırlık dönemi geçirmesi gerekir. Bu konuda, uzmanlık düzeyine ulaşamayan dil eğitimcilerinin hem kendileri hem de öğrenciler açısından birçok olumsuzluğa sebep olduğu görülmektedir.

Öğretmenler ve öğrenciler arasındaki iletişimi geliştirmek ve öğrencilerin Arapçayla etkileşimini sağlamak amacıyla periyodik eğitim kursları verilmelidir. Etkili bir eğitim performansı için diğer eğitim kurumlarıyla deneyim alışverişinde bulunulmalı ve öğretmenlerin deneyim ve yetenekleri artırılmalıdır. Arapçayı ikinci dil olarak öğreten tüm kurumlarda, yeni başlayanlar için bir başlangıç kitabı oluşturulmalıdır. İhtiyaca göre bu kitabı geliştirme ve değiştirme olanağı sunularak yeni bilgilerle güncelleme sağlanmalıdır.

Arapça eğitimi alan öğrencilerde, dili canlı tutabilmek için uygulamaya odaklanmak ve öğrencinin takip ve değerlendirmesini yapmak kalıcı bir öğrenmeyi sağlayacaktır. Ayrıca ikinci yabancı dil olarak Arapça öğrenen öğrencilere, bu dilin öğretildiği kurumlarda modern eğitim teknoloji kullanımının

da artırılması gerekir. Öğretim müfredatını modern teknolojiyle ilişkilendirmek, Arapça öğretiminde olumlu sonuçların alınmasını sağlayacaktır.

### **Çıkar Çatışması Bildirimi:**

Bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması yoktur.

### **Destek/Finansman Bilgileri:**

Bu makale herhangi bir finansal destek almamıştır.

### **Etik Kurul Kararı:**

Bu araştırma için etik kurul kararına ihtiyaç yoktur.

## **KAYNAKÇA**

el-Hacûrî, Cerrâh, Muhammed İbrâhîm. (2016). *İrşâdâtü'l-meclisi'l-amrîkiyyi lita'lîmi'l-luğâti'l-ecnebiyyi*. Saudi Arabia: Ma'had al-lugha al-'arabiyya, Jâmia al-malik al-su'ûd.

el-Hûlî, Muhammed 'Ali. (2000). *Arapça Öğretim Metodları*, Trc. Cihaner Akçay, Ankara.

el-Kâsimî, 'Ali. (2004). *'İlmu'l-luğa ve şinâ'a'l-mu'cem*. Lubnân: Mektebe Lubnân nâşirûn.

en-Nâka, Maħmûd Kâmil. (1985). *ħuttatu mukteriha li-te'lîf kitâbi'l-esâsî li-luğâti'l-'arabiyyi, el-Cuz'u's-şâni*. Saudi Arabia: Maktab al-tarbiya al-'arabiyya li-duval al-khalî.

el-Vekîl, Hilmî. (1982). *Taṭvîru'l-mufredât, Taṭvîru'l-menâhic*. Mısır: el-Ancilû mısriyye.

Suleymân, Ahmed Yâkût. (1966). *İlmu'l-luğati't-tekâbulî. İskenderiye*. Mısır: D'aru'l-ma'ârif.

Żayf,, Şevki. "Nahvin Kolaylaştırılması". çev. Ali Bulut. *Din bilimleri Akademik Araştırma Dergisi* 7/3 (Temmuz/Ağustos/Eylül 2007), 211-229.

Doğan, Candemir. (1989). *Yabancı Dil olarak Arapça Öğretim Metot ve Teknikleri*, Ankara.

Gündüzöz, Soner. (2010). "Arapça Öğretiminde Başvurulacak Bazı Yöntem ve Teknikler Pedagojik Bir Değerlendirme". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 29, 35-53.

Nûreddîn, Memdûh. (2000). *Berâmicu'l-hâsûb fî ta'lîmi'l-luğati'l-'arabiyyi li-ğayri'n-nâṭikîna bihâ*. Saudi Arabia: Mekketu'l-mukerreme.

Ūmar, Aḥmad Muḥtâr. (1998). *Muṣkilât zalâliyya fî vaḳâi't-ta'lîmi'l-luğati'l-'arabiyyi li-ğayri'n-naṭikîna bihâ, el-cuzu'l-evvel*. Saudi Arabia: Mektebu't-terbiyeti'l-'arabiyyi li-duveli'l-ḥalîc.

Ḳafîşa, Ḥamdî. (1985). *Taḥlîlu'l-aḥṭâ'i, fî vaḳâ'i' nedevât ta'lîmi'l-luğati'l-'arabiyyi li-ğayri'n-nâṭikîna bihâ*. Saudi Arabia: Mektebetu't-terbiyeti'l-'arabiyyi li-li-duveli'l-ḥalîc.

Soysaldı, Mehmet. (2010). "Türkiye'deki İlahiyat Fakültelerinde Arapça Öğretiminde Karşılaşılan Problemler ve Çözüm Yolları". *Ekev Akademi Dergisi*, 45, 247-279.

Ta'îme, Ruşdî. (1989). *Ta'lîmu'l-luğati'l-'arabiyyeti li-ğayri'n-nâṭikîna bi-ğayrihâ, Menâhic va asâlib*. Rabat: al-Munazzamatu'l-'arabiyyeti't-terbiye ve'l-ulum ve's-şakâfa.

## EXTENDED ABSTRACT

### Introduction

This is a study aimed at revealing the problems encountered in teaching Arabic as a second foreign language and suggestions for solutions to these difficulties. The aim of the study is, first, to ensure that the target audience in teaching Arabic, that is, students who study Arabic, know this language well. Then, it is to offer them the opportunity to compare the structural features of Arabic with their own language. Thus, to adopt a teaching approach that helps the student reach the desired level in teaching Arabic as a foreign language and to apply the necessary learning levels. All of these will enable us to offer an effective language teaching method that will help us reveal the difficulties in learning Arabic in the most meaningful way.

### Methods

Literature review was used as the method because it was thought that it would fulfill the purpose of the article in the most accurate way. In addition, the study examined articles written on subjects such as teaching Arabic, the methods used in teaching this new language to Arabic students, the difficulties encountered in teaching Arabic and suggestions for solutions to these difficulties. New findings obtained as a result of these investigations were transferred to the study. In the study, studies on Arabic for students who had not received any education on Arabic before were also examined. In addition, the historical analysis method and the comparative analysis method were used in the studies that allowed us to address the historical dimension of Arabic teaching.

### Findings

The most basic finding of the study is that teaching Arabic as a second foreign language and the difficulties encountered in this regard are discussed in a certain order. First of all, the article covers the importance of teaching Arabic and some of the difficulties encountered. These are seen as situations that



affect proficiency, especially in language education, and directly contribute to the development of the student. Some of these difficulties are related to the learner himself and his environment, some are related to the teacher, and some are related to the curriculum. It seems that it is necessary to examine each difficulty within itself and find some solutions. Difficulties in learning Arabic pose a major obstacle for many students who learn this language as a second language. To save the student from such a difficulty, he should focus on practices and exercises that do not tire him. In fact, the teacher should continue these practices and exercises outside the classroom. It will also be very useful to divide the letters of the alphabet into groups by ranking them from easy to difficult. The teacher's experiences in education help him correct his mistakes in the classroom environment without embarrassing the student in front of his friends. This is one of the most important factors for the correct implementation of education. Another issue related to Arabic teaching is the preparation of an Arabic curriculum for those whose native language is not Arabic. This curriculum should include the precise knowledge that can emerge from linguistic studies and their results. First, it is necessary to establish the foundations on which the curriculum to be prepared will be based. These foundations should include theoretical and applied studies, language concept studies and the function and features of the language, that is, the features of Arabic. It seems that the role of the Arabic teacher in the education process is also very important for those whose native language is not Arabic. A good teacher is someone who provides the appropriate environment and methods for the student to learn. The teacher can never neglect his role in the learning process. Because this is an integral part of his educational spirit.

## **Conclusion**

Semantic syntax along with sounds, syntax and pronunciation patterns have an important place in teaching Arabic as a second foreign language, especially when teaching grammar. While transferring these to students, it is necessary to develop new teaching methods and methods and present them in the best possible way. Here, first of all, sound problems in teaching Arabic are discussed and other problems that negatively affect the education process are mentioned. In addition, different solution suggestions have been tried to be presented for these problems. The teacher is one of the most important factors in the Arabic teaching process. It comes first in directing and guiding teaching. In addition, the teaching curriculum ensures that Arabic is conveyed to the student in a good way. Studies have shown that there are significant differences in terms of curriculum among institutions interested in teaching this language to non-native Arabic speakers. Therefore, a common curriculum should be created to teach Arabic better and to make this teaching adopted by everyone.

A system that includes native Arabic speakers can help eliminate the problems encountered in teaching this language. More studies and research should be done on improving the professional, technical and communicative performance levels of teachers and teaching Arabic to non-native speakers. Therefore, a teacher must have a good preparation period in order to become qualified in the field of language teaching. Periodic training courses should be given to improve communication between teachers and students and to ensure students' interaction with Arabic. For an effective educational performance, experience should be exchanged with other educational institutions and the experience and skills of teachers should be increased. A starter book for beginners should be created in all institutions that teach Arabic as a second language. This book should be updated with new information by providing the opportunity to develop and change it as needed.